

Beredskabsplan til forebyggelse, opsporing og håndtering af radikalisering og ekstremisme

Randers Kommune
2024

Er du bekymret for, at en person er radikaliseret eller involveret i ekstremisme?

Så kontakt Infohus Randers:

Claus Hansen tlf. 4086 7408

Maria Krogh Degn tlf. 2480 6315 eller e-mail: infohus@randers.dk

Uden for vores åbningstid kontakt den nationale hotline mod radikalisering på: 4174 9090. Åben dagligt kl. 08:00-22:00.

I tilfælde af akutte bekymringer eller situationer, hvor borgeres sikkerhed er i fare, skal der tages direkte kontakt til politiet på 112.

Indhold

1. Introduktion	3
1.1 Kommunens vision for forebyggelse, opsporing og håndtering af radikaliserings og ekstremisme ...	3
1.2 Formålet med beredskabsplanen	3
1.3 Ansvar og opfølgning	4
1.4 Definitioner og bekymringstegn	4
2. Organisering og samarbejde	5
2.1 Infohus-samarbejdet	6
3. Indsatser.....	8
4. Kommunikation og opkvalificering.....	10
4.1 Formidling.....	10
4.2 Opkvalificering	10
4.3 Informationsstrategi i akutte situationer	10
Actioncard.....	11

1. Introduktion

I forbindelse med Barnets lov (§ 15 Stk. 3) skal kommunalbestyrelsen udarbejde en beredskabsplan til forebyggelse, opsporing og håndtering af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter samt en beredskabsplan for forebyggelse af ekstremisme blandt børn, unge og deres familier. Beredskabsplanerne skal udformes skriftligt, vedtages af kommunalbestyrelsen og offentliggøres. Desuden skal kommunalbestyrelsen revidere beredskabsplanerne løbende efter behov, dog som minimum hvert fjerde år. I Randers Kommune vil det være Infohus Randers, som er tovholder på begge beredskabsplaner. I det nedstående præsenteres beredskabsplanen for forebyggelse, opsporing og håndtering af radikaliserings og ekstremisme.

1.1 Kommunens vision for forebyggelse, opsporing og håndtering af radikaliserings og ekstremisme

Randers Kommune er og skal være et godt sted at bo. Derfor ønsker Randers Kommune blandt andet at forebygge radikaliserings og ekstremisme.

Årsager til radikaliserings kan være mange og komplekse, men bunder ofte i en oplevelse af at føle sig ekskluderet fra samfundet. Forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme handler derfor ikke blot om at forhindre terrorangreb, men har et langt bredere samfundsmæssigt sigte, som skal bidrage til at sikre integration, inklusion, tryghed og medborgerskab i samfundet. I den lokale kommunale kontekst strækker den forebyggende indsats sig derfor over en række aktører lige fra politiet og det øvrige SSP-samarbejde til kommunens jobcenter, folkeskoler, og de mange samarbejdspartnere og aktører i civilsamfundet.

Den danske tilgang til at forebygge ekstremisme tager udgangspunkt i, at ekstremisme har mange forskellige negative konsekvenser. Ikke alene forårsager ekstremisme terrorhandlinger, vold, trusler, hærværk og andre hadmotiverede forbrydelser; ekstremisme kan også skade menneskers sociale trivsel og demokratiske dannelse. Derfor er der flere forskellige lovgivninger, som forpligter myndighederne og begrundet en forebyggende indsats:

- Straffeloven og anden lovgivning på justitsområdet skal hindre terror og andre ulovlige handlinger.
- Den sociale lovgivning skal sikre borgernes trivsel, udvikling og selvstændighed.
- Skole- og uddannelseslovgivning skal sikre trygge undervisningsmiljøer og dannelse af eleverne til et samfund med frihed og folkestyre.

Disse forskellige lovgivninger og begrundelser for at forebygge indebærer et bredt tværsektorielt samarbejde mellem forskellige myndigheder, både på lokalt, regionalt og nationalt plan.

1.2 Formålet med beredskabsplanen

Denne beredskabsplan beskriver arbejdet vedrørende forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme i Randers Kommune. Beredskabsplanen henvender sig til medarbejdere og ledere i Randers Kommune. Gennem beredskabsplanen orienteres medarbejdere og ledere om, hvad radikaliserings og ekstremisme er, hvordan man skal forholde sig, og hvem man skal kontakte ved en konkret bekymring. Beredskabsplanen suppleres af et actioncard, som skal give frontpersonale hurtigt overblik over, hvem der skal kontaktes ved en bekymring om, at en borger kan være radikaliseret eller involveret i ekstremisme. Actioncardet fremgår på sidste side i denne beredskabsplan.

Formålet med beredskabsplanen er at sætte en ramme for Randers Kommunes indsats for anti-radikaliserings og ekstremisme. Beredskabsplanen skal:

- Sikre, at der sker en hurtig forebyggende indsats for og med borgeren.
- Til stadighed udvikle og kvalificere det tværgående samarbejde mellem alle medarbejdere i forvaltninger og afdelinger, øvrige samarbejdspartnere, interessenter og politiet.
- Være garant og understøttende i forhold til styrket koordinering og overblik gennem fælles, struktureret erfaringsopsamling og metodeudvikling.
- Sikre at der sker en hurtig handling i forhold til reel bekymring såvel på det foregribende som på det indgribende niveau.
- Sikre at kendskabet til indsatsen udbredes blandt ledere og medarbejdere.
- Sikre at frontmedarbejdere såsom gadeplansmedarbejdere, sagsbehandlere og myndighedsmedarbejdere opnår viden om tegn på ekstremisme og radikalisering samt negativ samt har kendskab til procedurerne for hvordan de skal handle ved en bekymring.

Beredskabsplanen understøtter således Randers Kommunes samlede forebyggelsesindsats fra udøvelsen af en generel forebyggelse med henblik på at forhindre at problemer opstår, til kommunens akutte håndtering af konkrete sager.

Der er nedsat en styregruppe for forebyggelsesindsatsen bestående af ledere og medarbejdere på tværs af Social og Arbejdsmarked, Børn og Skole samt Østjyllands Politi. Formålet med styregruppen er at sikre vidensdeling internt i organisationen, og eksternt med andre myndigheder, samarbejdspartnere, og skabe overblik over udfordringer med radikalisering og ekstremisme samt at håndtere og fastlægge proceduren i forbindelse med konkrete bekymringer om radikalisering eller ekstremisme.

1.3 Ansvar og opfølgning

Ansvar for indsatsen i Randers Kommune på det politiske, strategiske og udførende niveau fordeles mellem forskellige parter i kommunen. Ansvar for det politiske niveau ligger hos de politiske udvalg i Randers Kommune, mens ansvaret for det strategiske niveau ligger hos direktørerne ved forvaltningerne Børn og Skole samt Social og Arbejdsmarked. Styregruppen for indsatsen og lederne på tilbud, institutioner, centre osv. har ansvaret for det udførende niveau.

Beredskabsplanen opdateres en gang årligt i første kvartal af styregruppen for indsatsen.

1.4 Definitioner og bekymringstegn

Ekstremisme: *Ekstremisme betegner personer eller grupper, som begår eller søger at legitimere vold eller andre ulovlige handlinger med henvisning til samfundsforhold, de er utilfredse med.*

Ekstremisme er et fænomen under løbende forandring. Det kommer til udtryk på mange forskellige måder. For eksempel ved at emner som migration, globalisering, væbnede konflikter, klima, biodiversitet, dyrevelfærd, kønsidentiteter m.v. behandles på nye måder eller tages op i nye sammenhænge, hvor man – implicit eller eksplicit – søger at legitimere vold og andre kriminelle handlinger.

De væsentligste former for ekstremisme i Danmark er ekstrem islamisme, højreekstremisme og venstreekstremisme.

Radikalisering: *Radikalisering betegner en kortere eller længerevarende proces, hvor en person tilslutter sig ekstremistiske synspunkter eller legitimerer sine handlinger efter ekstremistisk ideologi.*

Både erfaring og forskning viser, at alle individers og grupperes veje til ekstremisme er forskellige og typisk foregår i et komplekst samspil mellem faktorer på samfunds-, gruppe- og individniveau.

Bekymrende tegn du kan være opmærksom på

Det kan være svært at vide, om der er grund til at være bekymret. Men der er en række opmærksomhedspunkter, som kan være tegn på, at en person er involveret i ekstremisme eller er på vej til at blive det. Når en række adfærdsændringer og bekymrende tegn optræder på samme tid, kan der være grund til at reagere på det, så bekymringen kan blive undersøgt nærmere. Opmærksomhedspunkterne er derfor ikke en tjekliste, men alene et hjælperedskab.

Individuelle opmærksomhedspunkter:

- Udviser voldsparathed, f.eks. ved at være involveret i voldshandlinger eller voldelige sammenstød.
- Viser interesse for at rejse til udlandet og deltage i konflikter eller træningsaktiviteter, hvor ekstreme grupper er involveret.
- Opsøger hjemmesider, litteratur eller film med ekstremistiske eller voldslegitimerende budskaber.
- Truer, chikanerer eller udøver socialt pres over for andre.
- Er involveret i begivenheder med hadefulde eller voldslegitimerende budskaber.
- Udbreder voldslegitimerende budskaber, f.eks. via sociale medier.
- Viser stor optagethed af en bestemt sag eller person.
- Udtrykker foragt for og intolerance over for andres holdninger.
- Har en prædikende og moraliserende adfærd.
- Udviser tilknytning til ekstreme budskaber gennem sin påklædning, sit udseende eller brug af totalitære symboler.

Opmærksomhedspunkter om sociale forhold og personens netværk:

- Færdes i miljøer med let adgang til våben.
- Har social omgang med personer eller grupper, som har ekstreme holdninger.
- Isolerer sig og tager afstand fra familie og hidtidige venskaber.
- Afbryder uddannelse, opsiges job og anden tilknytning til det omgivende samfund.
- Familien er dysfunktionel.

Kilde: [Center for Dokumentation og Indsats mod Ekstremisme](#)

2. Organisering og samarbejde

Styregruppen

Styregruppens rolle er at håndtere og fastlægge proceduren i forbindelse med konkrete bekymringer om eller tilfælde af radikaliserings, ekstremisme eller negativ social kontrol. Herudover skal styregruppen sikre, at relevant information om radikaliserings, ekstremisme og negativ social kontrol deles på tværs af afdelinger og medarbejdere i Randers Kommune, og at relevant fagpersonale får tilbud om og deltager i kurser, seminarier og opkvalificering på området. Dette gøres blandt andet ved, at der er etableret en side på Broen.dk, der er Randers Kommunes intranet.

Styregruppen sørger for at der er mulighed for og tilbydes oplæg om indsatsen og samarbejdet på Randers Kommunes centre, institutioner, tilbud og afdelinger om indsatsen. Derigennem videreformidles relevant information i Randers Kommune, som organisation. Herudover afholder styregruppen oplæg for eksterne samarbejdspartnere, eksempelvis uddannelsesinstitutioner, foreninger mv.

Styregruppen skal bidrage til, at eksterne samarbejdspartnere og borgere i Randers Kommune ved, hvor de skal henvende sig i forbindelse med en bekymring om radikaliserings, ekstremisme eller negativ social kontrol. Indsatsen kommunikeres blandt andet ud til samarbejdspartnere og borgerne i Randers Kommune via Randers.dk, hvor de kan tilgå generel information og en række redskaber omhandlende indsatsen.

Det enkelte styregruppemedlem har ansvar for at orientere egen organisation om indsatsen og tiltag, som involverer medarbejderne i organisationen. Styregruppen følger op på indsatsen på kvartalsvise møder.

Infohus Randers

Infohus Randers er et mødeforum, og ikke et fysisk sted, hvor der ydes rådgivning og sparring til medarbejdere, samarbejdspartnere og borgere i Randers Kommune, som har en bekymring om radikaliserings, ekstremisme eller negativ social kontrol.

Infohus Randers består af repræsentanter fra Randers Kommune og Østjyllands Politi. På et Infohus møde drøftes konkrete bekymringsager. Medarbejdere, fagpersoner og evt. ad hoc personer, med tilknytning til den konkrete bekymringsager, deltager på mødet. På mødet besluttet endvidere, om der skal handles på bekymringen, og i givet fald hvem der gør hvad. Drøftelser i Infohus Randers omfatter borgere både under og over 18 år.

Lederne

Lederne har et ansvar for at gå videre med en henvendelse om radikaliserings og ekstremisme jf. Randers Kommunes actioncard. Derudover har lederne ansvaret for at informere sine medarbejdere om Randers Kommunes indsats om forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme samt negativ social kontrol. Lederne skal orientere medarbejderne om Randers Kommunes beredskabsplan, actioncard samt videregive informationer om, hvordan medarbejderne skal handle ved en bekymringsager. Lederne kan kontakte styregruppen med henblik på at arrangere oplæg om Randers Kommunes indsats om forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme samt negativ social kontrol.

Medarbejderne

Medarbejderne har ansvaret for at handle på bekymringer om radikaliserings og ekstremisme samt negativ social kontrol. Medarbejderne har ansvaret for at videregive bekymringen til nærmeste leder jf. actioncardet.

2.1 Infohus-samarbejdet

Randers Kommune er en del af infohus-samarbejdet Infohus Østjylland, som er et kriminalpræventivt samarbejdsforum mellem Randers Kommune og Østjyllands politikreds.

Infohusets primære opgave er at analysere og vurdere konkrete bekymringer og samtidig at være et forum, hvor myndighederne kan dele viden om lokale udfordringer og tendenser. De involverede repræsentanter opererer i henhold til gældende lovgivning inden for eget myndighedsområde. Infohusene er organiseret i to strukturer, *infohus kommune* og *infohus netværk*.

Infohus Randers

Det overordnede formål med Infohus Randers er at skabe et lokalt myndighedskoordinerende samarbejde, hvor kompetencer samles til en systematisk, koordineret og kvalificeret analyse og vurdering af bekymringer for radikaliserings og ekstremisme.

Det er således ikke et forum for myndighedsbeslutninger. De respektive myndigheder forvalter og iværksætter selv foranstaltninger og tiltag i henhold til gældende lovgivning.

Henvendelser fra borgere og fagprofessionelle vedrørende bekymringer for radikaliserings og ekstremisme spænder bredt fra individer, der mistrives, til personer, der potentielt udgør en sikkerhedsrisiko.

Eksempler på forskellige udfordringer er blandt andet erfaringer og sager med personer, som rejser

til konfliktområder, personer, der radikaliseres under afsoning og bekymringer for borgere med psykiatriske diagnoser. Af andre udfordringer kan nævnes bekymringer for voldsparathed og tilknytning til kriminelle miljøer, traumatisering, udsathed og marginalisering. Radikalisering, rekruttering og deling af ekstremistisk materiale online har ligeledes været genstand for opmærksomhed i infohusene de seneste år.

Randers Kommune og Østjyllands Politi modtager løbende henvendelser, hvoraf nogle har en karakter, som falder inden for infohusets arbejdsområde. Det er risikoen for kriminelle handlinger med ekstremistisk motiv, der definerer, hvorvidt en bekymring er relevant at arbejde videre med i regi af infohuset.

Efter skrivelse fra Integrationsministeriet er det besluttet, at sager omkring forebyggelse af skoleskyderier også ligger inden for infohusenes arbejdsfelt. Programmet skal ses som et supplement til politiets og PET's indsats på området.

Infohus Randers holder som udgangspunkt månedlige møder og ved behov afholdes der ad hoc møder.

Procedure for modtagelse og håndtering af bekymring vedr. radikaliserings og ekstremisme

Infohus Randers modtager henvendelser fra både fagpersoner samt borgere, der har bekymring eller viden om tilfælde af radikaliserings og ekstremisme. Fagpersoner anvender proceduren som fremgår af actioncardet.

Østjyllands politikreds og Randers Kommunes infohustovholdere vurderer som udgangspunkt i fællesskab, om en bekymring falder inden for Infohusets arbejdsområde om at forebygge radikaliserings og kriminelle handlinger med ekstremistisk motiv.

Politiet har ansvar for at undersøge, om der er kriminelle eller akutte sikkerhedsforhold til stede i bekymringen, og om der er noget til hinder for, at en bekymring kan behandles i Infohus Randers. Hvis politiet vurderer, at sagen ikke skal behandles i Infohus Randers, kan andre myndigheder fortsat være forpligtet til at iværksætte konkrete foranstaltninger i henhold til gældende lovgivning. Politiet vil til enhver tid stå til rådighed for andre myndigheder med henblik på rådgivning om relevante sikkerhedsmæssige forhold.

Unge og voksne over 18 år

Serviceoven § 12 b

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at personer over 18 år har mulighed for at få gratis, målrettet rådgivning i henhold til § 10, hvis de henvender sig, fordi de er i risiko for at blive radikaliserede eller de ønsker hjælp til at forlade et ekstremistisk miljø. Tilbuddet om rådgivning kan omfatte opsøgende arbejde. Stk. 2.

Kommunalbestyrelsen kan som led i tilrettelæggelse af den målrettede rådgivning efter stk. 1 etablere kontaktperson- eller mentorordninger.

Stk. 3.

I forbindelse med den målrettede rådgivning efter stk. 1 skal kommunalbestyrelsen overveje, om den pågældende har behov for yderligere støtte efter denne lov eller anden lovgivning.

Stk. 4.

Rådgivningen efter stk. 1 skal ske i samarbejde med borgeren.

Infohus Østjylland

Infohus Østjylland er et tværsektorielt mødeforum for infohustovholdere fra politi, kommuner, kriminalforsorgen samt repræsentanter fra andre myndigheder inden for politikredsen.

Infohus Randers deltager i disse netværksmøder, som afholdes af Østjyllands politi, sammen med de andre kommuner i politikredsen, kriminalforsorgen samt nationale myndigheder.

Det primære formål med Infohus Østjylland er erfaringsudveksling og videndeling inden for feltet. Derudover kan netværket tage initiativ til opkvalificering af medarbejdere i konkrete værktøjer, metoder og praksis samt koordinering af eventuelle aktiviteter på tværs af politi og kommuner. Infohus Østjylland bidrager til at styrke relationer, ligesom videns- og erfaringsgrundlaget styrkes og udvikles.

Deltagere:

- Politikredsens infohustovholder
- Infohustovholdere fra kommunerne i politikredsen
- Andre lokale myndighedsrepræsentanter
- Nationale myndighedsrepræsentanter

3. Indsatser

Randers Kommunes indsats foregår på tre niveauer bestående af opbyggende indsatser, foregribende indsatser samt indgribende indsatser. Af figur 1 fremgår disse samt hvem niveauerne er målrettet.

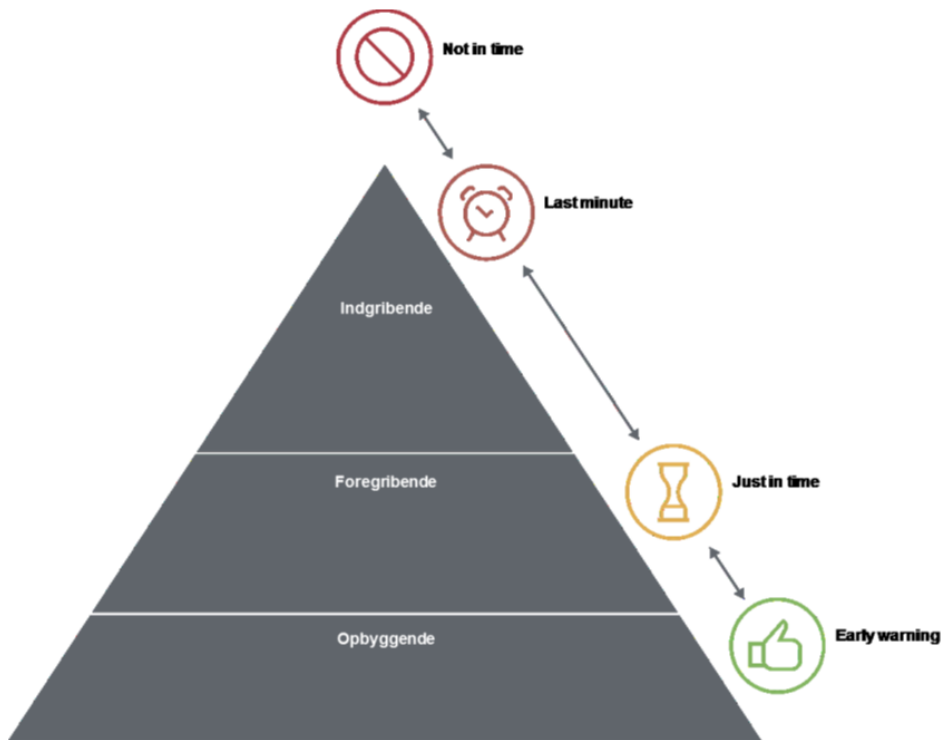
Figur 1. Forebyggelsestrekanten

Kilde: Center for Dokumentation og Indsats mod Ekstremisme

Nedenfor er der i figur 2 tilføjet et tidsperspektiv for de tre niveauer i forebyggelsestrekanten. Tidsperspektivet er særligt interessant for indsatser på de målrettede og specifikke indsatser, hvor der vil være behov for hurtig handling, der ligger uden for normalsituationen og standardprocesser.

Figur 2. Tidsperspektiv

Oversigt over indsatsniveauer i Randers Kommune

Det primære formål med den opbyggende/forebyggende indsats i Infohus Randers er at forebygge, at problemer i forhold til radikaliserings og ekstremisme opstår og forværres - og dermed forhindres. Det handler derfor om, at der så tidligt som muligt sættes ind med den rette indsats.

Indsatsen i Infohus Randers er baseret på en helhedsorienteret tilgang, hvor der arbejdes med forskellige typer af indsatser afhængig af målgruppen. Arbejdet tager sit udgangspunkt i ovenstående forebyggelsestrekant, der beskriver indsatser på tre niveauer:

- 1) Generelle indsatser målrettet den brede befolkning (Opbyggende)
- 2) Specifikke indsatser målrettet personer eller grupper i risiko for radikaliserings og ekstremisme (Foregribende)
- 3) Målrettede indsatser målrettet voldelige ekstremisme (Indgribende)

I tabellen nedenfor fremgår en beskrivelse af de tre typer af indsatser.

Tabel 1:

Indsatsniveau	Beskrivelse af indsats
Opbyggende	Ved indsatsen for forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme henvender de opbyggende indsatser sig som udgangspunkt til alle borgere, men specielt til børn og unge. De opbyggende indsatser er ikke direkte relateret til radikaliserings og ekstremisme, men indsatserne fokuserer i højere grad på at skabe gode og sunde værdier, samt sociale og demokratiske kompetencer for børn og unge. Derfor sker de opbyggende indsatser flere steder i Randers Kommune eksempelvis skoler, dagtilbud, ungdomsuddannelser, samt foreninger. I Randers Kommune er der udvalgt

	nøglemedarbejdere i forvaltningerne, som bl.a. skal være løbende opdateret på beredskabsplanen og actioncardet, samt videregive information om disse i deres respektive afdelinger.
Foregribende	Ved indsatsen for forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme henvender de foregribende indsatser sig specifikt til indsatser mod radikaliserings og ekstremisme. Styregruppen informerer lederne i Randers Kommune om kommunens indsats. Lederne og medarbejderne får udleveret et actioncard. Actioncardet informerer lederne og medarbejderne hvordan de skal handle, hvis en borger udviser tegn på radikaliserings eller ekstremisme.
Indgribende	Ved indsatsen for forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme retter den indgribende indsats sig mod borgere, som vurderes til at være radikaliserede eller i risiko for at blive det. De konkrete bekymringsager drøftes i Infohuset, hvor det også vurderes, om der eventuelt skal rettes henvendelse til relevante myndigheder.

4. Kommunikation og opkvalificering

4.1 Formidling

Beredskabsplanen formidles på Randers Kommunes hjemmeside samt intranettet Broen, og derudover afholder Infohus Randers opmærksomhedsoplæg for relevante steder og institutioner i kommunen.

4.2 Opkvalificering

I forbindelse med Randers Kommunes forebyggelsesindsats mod radikaliserings og ekstremisme, er det vigtigt, at medarbejderne i Randers Kommune har de rette kompetencer i arbejdet med forebyggelsen. Derfor arbejder Randers Kommune løbende med kompetenceudvikling af medarbejderne i afdelingerne, så medarbejderne opnår kompetencerne til at kunne spotte bekymrende adfærd og handle på dette.

I Randers Kommune er der udvalgt nøglemedarbejdere i forvaltningerne, som skal varetage følgende opgaver:

- Være løbende opdateret på beredskabsplanen og actioncardet, samt videregive information om disse i deres respektive afdelinger.
- Klæde kollegaer på til at arbejde (f.eks. med børn, unge og familier) med radikaliserings og ekstremisme, igennem vidensdeling og oplysning om, hvad radikaliserings og ekstremisme er.
- Nøglemedarbejderen bør inddrages i tilfælde med bekymringer, idet nøglemedarbejderen skal kunne give oplysninger videre til Infohus Randers ift. hvilke og hvor mange sager der aktuelt er med bekymring om radikaliserings og ekstremisme. Formålet med oplysningerne er at skabe overblik over antallet af sager i kommunen.
- Give sparring til kollegaer, som har en bekymring om radikaliserings eller ekstremisme.

4.3 Informationsstrategi i akutte situationer

I tilfælde af akutte situationer aftales en strategi vedrørende informationer til presse eller andre udadtil med kommunikationsafdelingen i Randers Kommune.

Actioncard

Følgende actioncard illustrer, hvem frontpersonale skal kontakte ved en bekymring for eller tilfælde af radikaliserings og ekstremisme.

Actioncard ved bekymring for eller tilfælde af radikaliserings og ekstremisme

